

Habakuk

Reimmichlova povest podmačena — Z dovoljenjem založbe

XI.

Drnikov Luka je slej ko prej migal po dolini gor in dol in modroval s svojim kljusetom. Luka in konjič sta si namreč postala tako dobra, da je Luka rekel, tole kljuse mu je skoroda še ljubše kakor rajna Luca. Kajti čeprav je bilo gluho ko zid, je znalo gospodarju z obraza brati, ali je dobre ali slabe volje, celo njegove najskritejše misli je uganilo, z glavo mu je znalo pokimati, z očmi pomežikniti, z ušesi pomigati, z zobmi poškrtniti, z repom pomahati, kakor je bilo prav, da sta se pomenila. Gristi in bencati se konj sicer ni odvadil, ali nikoli ni ugriznil ali udaril svojega gospodarja, ampak le druge ljudi. Da bi sredi poti trmasto obstal, kakor je to bila rajna Luca navajena, tega ni storil. Zato pa je pred gostilnami trdovratno počakal svoje pol ure. In Luka je bil te navade na skrivnem prav vesel; si je vsaj lahko počil, ker ni bil več tako trdnih nog kakor nekoč, in tudi za pijačo je bilo časa dovolj; povrh se je še ženi lahko izgovoril, če je kaj pozno prikrevsal domov, da ni mogel, ker ima konj take muhe.

Zganje, ki se ga je zaradi zdravja — kakor je rekel — lotil, ga je še najbolj pokonci držalo, je rekel, in z leti je bilo treba teh krepkih kapljic vedno več, ker — hm — za zdravje nobena reč prehuda ni... Sicer se nikoli ni toliko napil, da bi mu bilo šlo v noge ali celo v glavo, ali tako židane volje je pa rad bil in ob takih prilikah si je kako svojo zložil, ko je smehljaje se meril korake za vozom, in si jo zapel. Najrajši je pel tole:

»Na tešče le en štamperček,
en štamperček zvečer;
opoldne pa en frakeljček
al' dva al' tri al' štir'«

Ta pesmica ga je tako veselila, da jo je venomer prepeval bodisi v gostilnah ali na cesti za vozom. Pel pa jo je včasih na glas, včasih le v mislih, včasih pa v dejanjih; kajti pri sebi je imel vedno stekleničko in pogostoma jo je nastavil in nagnil, da je naredilo: glug, glug, glug.

Če se je zgodilo, da je Luka tega svojega »zdravila« nekaj preveč zaužil, je postal čez mero zgovoren in čenčav. Tedaj je moralo vse iz njega, kar koli je vedel o ljudeh, najsi se je poprej še tako zarotil, da tega nikomur ne pove.

Na vso moč je bil Luka vesel, da se je Cenci njen veliki načrt: prodati domačijo, opustiti potovstvo in Maričko s Habakukom omožiti — tako izjavil. Kajti prvič je z vso dušo visel na svojem vozičku in za nič na svetu ne bi bil hotel pustiti svoje poti po dolini; drugič pa je menil, da je s svojimi tridesetdesetimi leti trden dovolj, da še kakih dvajset let lahko opravlja svoje delo; tretjič pa ga je vsaka beseda o ženitvi v ušesih zbolela.

Ali tega svojega veselja na zunaj ni smel kazati, ampak se je moral Cenci v lice delati tako, kot da se z njo vred jezi.

Nekoč se je celo zgodilo, da ga je poslala Cenca k Sv. Juriju, naj obiše Habakuka in naj poizve, kaj neki misli, in naj ga spomni na to, kaj je obljubil.

Za en del je Luka še kar rad ubogal in se nekega dne odpravil na pot. Voz in konja je pustil spodaj pri Jelenu, sam pa jo je mahnil navkreber k Sv. Juriju. Da bi na poti ne opešal, je vzel kos kruha s seboj pa povojenega mesa in precejšnjo steklenico žgane vode. S temi dobrotami se je grede tako okrepčal, da je prišel k Sv. Juriju zgovoren in židane volje.

Habakuk je nekoliko kisló pogledal, ko je stopil Luka v sobo. Vendar ga je pozdravil kar najbolj prijazno in takoj naročil iz gostilne jesti in piti. Jedel Luka ni Bog ve kaj, vina se pa še dotakniti ni hotel, češ da je proti alkoholu in da so mu opojne pijače že od mladega zoprne. Ko ga je učitelj le

18 silil, je izpraznil kozarček vina, potem pa začel na dolgo in široko.

»Habakuk, zdaj pa povej, kako je s teboj!« je začel. »Videti si bolj slab. Nekaj shujšal si in pogled ti je kisel in nič tak, kakor je bil prej kdaj. Ali to je le na videz; kaj bi ti pa moglo biti? Jesti imaš, ljudje te imajo radi, povsod sem čul, da takega učitelja še niso imeli pri Sv. Juriju, otroci se mnogo naučijo, orglati znaš tako, da angelci v nebesih ne znajo lepše, in kjer koli je treba pomagati, si ljudem na roko in jim pomagaš.«

»A tako, vse ste prevohali, kaj počnem,« se je oglašil Habakuk.

»Ne, ne; bil sem le radoveden, če so ti moje besede kaj zalegle in če sem kaj napravil iz tebe. Kar sem čul, me zelo veseli.«

»Mnogo dobrega ste mi storili in marsikak koristen nauk dali. Zato vam bom vse življenje hvaležen... Zdaj pa se še o čem drugem pomeniva! Kako je kaj doma?«

»Moj Bog, doma? — Prav zanič mi je. Še misliti si ne moreš, kak križ je z odraslimi ženskami in otroki. Stara je vsako leto starejša in bolj nasa-jena. Mlada se pa po materi ravna, očeta nič ne spoštuje in mi na vsako besedo, ki jo rečem, kaj zagodlja. Odkar ji je stara tisto z ženitvijo narezala, je taka, ko da jo je vrag pičil. Nad drugim se ne more, pa se nad mano usaja.«

»Ali, ali! Lastne žene in lastnega otroka pa vendar ne smete tako obirati.«

»Saj o ženi in Marički ne rečem ničesar. Nikoli ni bila moja navada, da bi koga obiral; tega greha sem se zmeraj varoval. Saj zdaj tudi nisem o kom posebej govoril, ampak kar tako počez o ženskah. Ta ali ona ženska bi še mogla biti dobra, ali ženske, če jih počez vzameš, so vse hude — vse do zadnje — njih se tiče tista prošnja v očenašu, ko vsak dan molimo: Reši nas hudega!«

»Ali ste le zaradi tega prišli, da mi domače za-tožite?«

»Saj teh ne tožim — tudi če bi imel za kaj, jih ne bi. Ali o tem in onem bi se moral s teboj pomeniti... o tem in onem... Cenca mi je to in ono naročila.«

»Tedaj pa se nikar dolgo ne smukajte okoli, ampak kar na dan z besedo, prosim!«

»Že delj ko dve leti te ni bilo več k nam. Niti pisal nam nisi in na naše pisanje tudi nisi odgovoril.«

»Priznam, da sem vas malo zanemaril; ali imel sem pač veliko dela.«

»Cenca in Marička sta te dvakrat obiskali pa te obakrat nista našli.«

»Me pač ni bilo doma. Pa tudi ljudem se nisem maral dati v zobe.«

»Cenca je rekla, da sta se pred dvema letoma nekaj pogodila. — Ona je besedo držala, ti pa ne.«

»Ali vam je tudi povedala, kaj sva se pogodila?« je vprašal Habakuk ves razburjen.

»Ne, žal, niti besede ni črhnila. — Rad pa bi vedel! Cenca ima zmeraj kake skrivnosti.«

»Povejte materi tole: Ne z besedo ji nisem obljubil, da bi vzel Maričko, ampak le to, da se s Trebnikovo gospodično ne bom oženil — z nobeno se ne bom.«

»Bravo, Habakuk! To je pametno. Ostani trden v tem krščanskem sklepu! Mene je ženitev skoraj ob vso krščansko vero spravila. — Najbolje bi bilo, ko bi vsi moški šli k frančiškonom ali h kapucinom, ženske pa vse k usmiljenim sestram; tedaj bi bil mir na zemlji.«

Čeprav je bil učitelj jezen, se pri teh besedah le ni mogel ubraniti in se je nasmejal. Nekaj časa sta oba molčala, potem je Luka pomežiknil in menil:

»Tu si mi nekaj čednega razodel. Počasi bom Cenci le prišel na sled. Habakuk, ko si mi pol že povedal, še drugo pol mi povej!... Kajne, Cenca ti je povedala, kdo je tvoj pravi oče, in potem te je veselje z ženitvijo minilo? Ali je ali ni tako?«

(Dalje sledi)

»Hudič« ga je ubil

V Varšavi je živel starinar, ki je vse življenje vneto zbiral redke starine ter jih za drag denar in z velikim dobičkom tudi prodajal. Vendar je bilo njegovo zbiranje starin tako polno nenavadne vneme, da je sam pri tem največ užival. Zlasti ga je veselilo, če je kje dobil kak kipec ali sliko hudiča. Imel je zbirko najraznovrstnejših hudičev, katere je hranil za svojo zbirko in ki niso bili na prodaj. To zbirko hudičev je mož posebno ljubezljivo urejal. Med hudičevimi starinami se je zlasti zanimal za starine te vrste iz severnih dežel, kakor so si tamkaj zamišljali hudiča. Da bi bila njegova zbirka čim popolnejša, je veliko popotoval, da je svoje starine iskal in presojal na licu mesta. Z nekega takega popotovanja je prinesel s seboj domov dva metra visoko soho hudiča, kakršno je pred več stoletji iz lesa izrezal neznani umetnik. Kakor se je glasilo usno izročilo, je bil ta hudič nekoč last prepovedane verske ločine, ki je hudiča po božje častila ter pred tem kipom malikovala. Oblasti so to malikovanje slednjič izsledile ter mu napravile konec. Častilci hudiča so bili sojeni po tedanjih strogih postavah. Kip je obležal nekje pozabljen, dokler ga ni izvohal ta starinar ter ga kupil in prinesel domov. Vendar mu ta kip ni prinesel sreče. Mož se je kipa silno veselil, kakor da bi bil dobil v hišo nepojmljivo bogastvo. V resnici pa je kmalu nato v njegovem muzeju, kjer je kip stal, padel gospodarju na glavo in ga ubil. Kako se je to zgodilo, tega nihče ni mogel ugotoviti, ker je bil starinar v kritičnem času sam v muzeju. Dejstvo je, da so ga našli pod kipom z razbito glavo.

OGLASI
v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!